

CZU 631.111:711.14(478)

CADASTRUL AGRICOL – NECESITATE OBIECTIVĂ A REPUBLICII MOLDOVA

I. BOTNARENCO, S. POPESCU
Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract: The agriculture is indisputably the basis of the economy of the Republic of Moldova. Philosophically, it would maintain the society, people, and country on the whole. There are few countries in our region having an agrarian potential as high as that of Moldova. In this paper the authors presented a point of view, but a very important one for modern and current world economies to which Moldova tends – the information of the domain.

It is obviously that the agricultural information is sought by the authors using the Agricultural Information System and by the content of the agricultural cadastre. The paper tries to answer to the following questions: What does the Agricultural Cadastre represent as an Information System for Moldova? What are the problems and achievements in this important area?

Key words: Agricultural area, Agricultural cadastre, Agricultural Information System.

INTRODUCERE

Agricultura este cea mai veche ramură a economiei și, totodată, cea mai vulnerabilă. Succesul în agricultură depinde mult atât de factorii naturali, cât și de cei antropici. La rândul său, stabilitatea în cadrul domeniului agricol, securitatea alimentară a societății în ansamblu, reprezintă o problemă socială (V. Chivriga, 2009).

Lipsa securității alimentare poate provoca tulburări sociale, crize economice sau politice, demiteri de guverne etc. Orice majorare a prețurilor la produsele alimentare provoacă nemulțumiri în societate, aceasta fiind o reacție argumentată.

Pentru a diminua influența negativă a factorilor naturali sau antropici, în toate țările agricultura este subvenționată.

Subvenționarea agriculturii ca necesitate devine obiectivă, în aspect mondial. Conținutul obiectiv al procesului de subvenționare reprezintă o temă foarte importantă, largă, istoric profundă. În cadrul studiului, acest aspect al „necesității” abordat modest, chiar și din motivul că aceasta este imposibil de a o modifica, cel puțin în viziunea autorilor prezentului studiu.

Evident că fiecare țară subvenționează agricultura în măsura posibilităților financiare, a bugetului statului etc. Important este de a formula o politică corectă de subvenționare, dar și mai important este realizarea ei.

În cadrul prezentului studiu autorii vor oglindi mai profund aspectul metodico – metodologic al procesului de realizare a politicii de subvenționare în agricultură, rolul Sistemului Informațional al cadastrului agricol în acest scop.

MATERIAL ȘI METODĂ

Obiectul prezentului studiu sunt terenurile destinate agriculturii, construcțiile, instalațiile, amenajările agricole etc. Evident că și materialele acumulate, metodele aplicate în cadrul studiului sunt o derivată a obiectului de studiu.

La rândul său, scopul studiului este formulat de cerințele, structura și conținutul cadastrului agricol – informatizarea domeniului în scopul folosirii raționale a terenurilor agricole.

Atât materialele utilizate în cadrul prezentului studiu, cât și metodele aplicate reprezintă o parte componentă a obiectului studiului. La rândul său, **obiectul** studiului sunt bunurile imobile utilizate în domeniul agriculturii, iar **scopul** lui este formulat de către conținutul cadastrului agricol – folosirea lor rațională.

În calitate **de materiale informative** utilizate în cadrul studiului au fost:

- analele Agenției Relații Funciare și Cadastru, care includ o informație detaliată despre terenurile agricole din Republica Moldova;
- informația anuală și periodică a Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova;
- Registrul bunurilor imobile ținut de către Întreprinderea de Stat „Cadastru” și de oficiile cadastrale teritoriale;
- cadrul legislativ al Republicii Moldova ce ține de domeniul cadastrului;
- altă informație selectivă despre terenurile agricole, fermieri, politica de subvenționare, dinamica și calitatea solurilor atât din Republica Moldova, cât și din țările UE.

Pe parcurs, în cadrul articolului, de către autori au fost aplicate următoarele metode științifice de studiu și anume:

- analiza datelor statistice;
- metoda analizei grafice a tendințelor;
- metoda analizei și sintezei etc.

Metodele științifice de analiză sunt aplicate în cadrul studiului atât în mod independent, cât și în complex.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Cadastrul, din cele mai vechi timpuri, a fost aplicat în agricultură, apoi s-a răspândit în toate domeniile. Totodată, actualitatea cadastrului pentru domeniul agriculturii, pe tot parcursul perioadei de timp, de la etapa inițială, nu s-a diminuat (I. Botnarenco, 2006).

În calitate de proces, cadastrul agricol se manifestă prin Sistemul său informațional.

Nivelul de dezvoltare a agriculturii unei țări poate fi cu succes comparat cu nivelul cadastrului implementat în această țară, cu nivelul Sistemului Informațional al cadastrului agricol.

Importanța Sistemului Informațional, necesitatea obiectivă a cadastrului agricol reiese din următoarele:

- agricultura modernă (este în primul rând o agricultură intensivă);
- intensificarea agriculturii (se bazează pe o politică de subvenționare corectă ce include utilizarea rațională a mijloacelor bugetare prin intervențiile respective în agricultură);
- proprietari (fermieri), (sunt dependenți de politica de subvenționare în agricultură);
- necesitatea asigurării informaționale a fermierilor (include politica de subvenționare, piețele de desfacere, producția solicitată de piață, tehnologii moderne, tehnică modernă, calitatea solurilor etc);
- consumatorii producției agricole (solicită informație despre calitate, aspect ecologic etc. (I. Botnarenco, 2009).

Cerințele statului, fermierilor, consumatorilor de produse agricole (populației), societății în ansamblu față de conținutul informațional al cadastrului agricol crește în permanență. Numai un cadastru agricol modern și un Sistem Informațional modern poate face față cerințelor informaționale crescânde ale societății.

Totodată, securitatea alimentară poate fi obținută numai în condițiile unei agriculturi moderne, stabile în dezvoltare. O asemenea stabilitate este necesar de dobândit și atunci când agricultura se află sub influența atât negativă, cât și pozitivă a factorilor naturali sau antropici.

Mijloacele financiare destinate subvenționării producătorilor agricoli sunt atrase din contul altor domenii mai profitabile.

Printr-un exemplu vom încerca să demonstrăm cum se desfășoară acest proces de subvenționare în realitate.

Banca Mondială preconizează să subvenționeze investițiile în domeniul agricol (procurarea tehnicii,

protecția mediului etc.) dintr-un șir de țări membre UE, pentru fiecare întreprindere mică și mijlocie în parte, în medie 1,0 mln. Euro.

Este greu de comparat această acțiune de subvenționare a Băncii Mondiale admisă până în anul 2015, cu procesul de subvenționare din Republica Moldova (fig. 1).

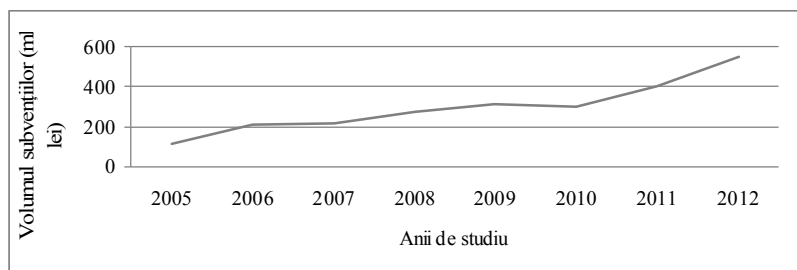

Figura 1. Subvențiile alocate producătorilor agricoli din Republica Moldova

Sursa: Anuarul statistic al Republicii Moldova.

Dacă informația din figura 1 vorbește despre suma totală a subvențiilor pentru toți producătorii agricoli din Moldova egală cu aproximativ 260 lei/ha, atunci informația menționată mai sus despre subvenționarea întreprinderilor mici și mijlocii egală cu aproximativ 10 000 lei/ha se referă doar la o singură formă de subvenționare. În realitate, producătorii agricoli din UE se bucură de un șir de forme de subvenționare.

Evident că, din cele deja menționate, scopul major al politicii de subvenționare a producătorilor agricoli în ansamblu, este securitatea alimentară. Totodată, acest scop major poate fi implementat numai de către un subiect înzestrat cu funcțiile și atribuțiile respective.

În practica țărilor UE, autoritatea publică centrală este responsabilă de elaborarea și implementarea politicii de subvenționare în agricultură.

Prin Hotărârea nr. 60 din 04.02.2010, Guvernul Republicii Moldova a creat Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, scopul principal al căreia este implementarea politicilor ce țin de:

- informatizarea domeniului agricol al Republicii Moldova;
- folosirea rațională a terenurilor agricole;
- implementarea politicii de subvenționare;
- evidența amenajărilor de îmbunătățiri funciare;
- evidența terenurilor vitipomicole;
- evidența fermelor (exploatațiilor) agricole și zootehnice, indiferent de mărimea lor, inclusiv a zonelor cu fărâmițare accentuată a parcelelor;
- evidența utilizării terenurilor pe categorii de folosință și proprietari și/sau deținători, în conformitate cu prevederile legale;
- evidența recomandărilor privind prioritățile și măsurile agropedoameliorative sau antierozionale necesare, a restricțiilor pentru diverse utilizări ale terenurilor;
- evidența terenurilor degradate, defavorizate, a terenurilor afectate de poluare, inclusiv a zonelor vulnerabile la poluarea cu nitrați;
- delimitarea și inventarierea tipurilor de degradări etc.

Evident că, implementarea măsurilor de folosire rațională a terenurilor agricole, de subvenționare, altor politici, poate fi desfășurată numai în baza informatizării domeniului agricol și societății în ansamblu.

Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, în concepția de realizare a funcțiilor sale se bazează anume pe stimularea financiară a direcțiilor (ramurilor de bază) preconizate de politica securității alimentare a țării.

Consumatorii principali de informație, în calitate de subiecți, sunt întreprinderile asociative (cooperative agricole de producție și întreprinzători, societăți cu răspundere limitată, societăți pe acțiuni), gospodăriile țărănești (de fermieri) etc.

Realizarea unui asemenea scop este imposibilă fără un mecanism corect de implementare cum este Sistemul Informațional al Cadastrului agricol.

Elementele (componentele) principale ale Sistemului Informațional al Cadastrului agricol (I. Botnarenco, 2009) sunt două registre de bază:

- registrul fermierilor;
- registrul parcelelor agricole.

Funcțiile fiecărui Registru, constau în acumularea unei informații veridice despre obiectul Sistemului Informațional al Cadastrului agricol (Iu. Rozloga, 2010) despre terenurile destinate agriculturii, întreprinderile agricole, aspectele cantitative și calitative ale terenurilor agricole etc.

Ce cunoaștem despre obiectul Cadastrului agricol și Sistemul lui informațional? Din figura 2 constatăm că pe o perioadă de studiu de 9 ani (2003....2011), fondul funciar al terenurilor destinate agriculturii s-a majorat cu aproximativ 65 mii ha.

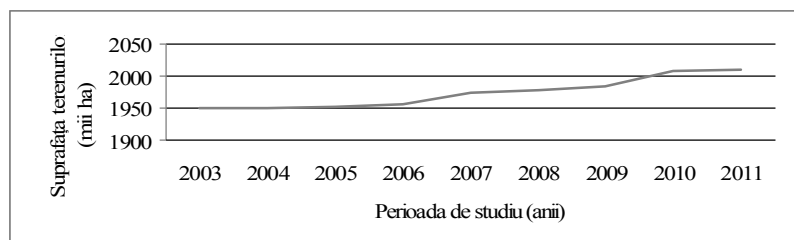

Figura 2. *Dinamica suprafeței terenurilor destinate agriculturii*

Sursa: Cadastrul funciar al Republicii Moldova la 1 ianuarie (anii 2003...2011).

Pentru Republica Moldova aceasta este o majorare foarte mare, mai ales atunci când nu sunt cunoscute motivele majorării. Suprafața totală a solurilor supuse proceselor de eroziune în Republica Moldova constituie 864631 ha sau 25,5% din suprafața totală. Solurile slab erodate constituie 537183 ha, moderat erodate – 268701 ha și puternic erodate – 58747 ha (Anuarul statistic al Republicii Moldova, 2010).

Motivul unei asemenea situații contradictorii, când suprafața totală a terenurilor destinate agriculturii, într-o perioadă de timp relativ scurtă 9 ani a crescut esențial (65 mii ha), atunci când calitatea lor (nivelul de fertilitate) se află într-o diminuare crescândă, este lipsa unui Sistem Informațional al Cadastrului agricol, precum și a unei politici de folosire rațională a terenurilor bazată pe un asemenea Sistem.

Implementarea Sistemului Informațional al Cadastrului agricol este neefectivă și chiar imposibilă fără desfășurarea unui proces de studii pedologice complexe și permanente.

CONCLUZII

1. Mecanismul principal al informatizării societății este Sistemul Informațional al Cadastrului agricol;
2. Potențialul de influență asupra direcțiilor de dezvoltare ale domeniului agricol depinde în întregime de nivelul de informatizare a autorităților publice, sectorului privat, instituțiilor științifice etc.;
3. Părțile componente ale Sistemului Informațional al Cadastrului agricol sunt cele două registre de bază: Registrul fermierilor și Registrul parcelelor agricole;
4. Prin intermediul Registrelor menționate autoritățile publice centrale realizează controlul utilizării raționale a mijloacelor financiare alocate domeniului;
5. Subvenționarea producătorilor agricoli reprezintă o necesitate obiectivă, un mecanism puternic de influență al autorităților publice centrale în scopul administrării corecte a ramurii.

BIBLIOGRAFIE

1. Anuarul statistic al Republicii Moldova. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. Chișinău: 2010.
2. Botnarenco, I. *Cadastrul în Moldova (teorie, metode, practică)*. Chișinău: Editura Pontos, 2006, 216 p.
3. Botnarenco, I. *Consolidarea terenurilor agricole în Moldova (teorie, metode, practică)*. Chișinău: Editura Pontos, 2009, 340 p.
4. Chivriga, V. *Evoluția pieței funciare agricole în Republica Moldova*. Institutul pentru dezvoltare și inițiative sociale (IDIS) „Viitorul”, (Politici Publice nr. 4), Chișinău: Editura „MS Logo” SRL, 2009, 48 p.
5. Cadastrul funciar al Republicii Moldova la 1 ianuarie (anii 2003...2011). Chișinău: Agenția Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova, (anii 2003...2011).
6. Rozloga, Iu. *Structura învelișului de sol al terenurilor în pantă din Republica Moldova*. În: Știința Agricolă, 2010, nr. 2, p. 7 – 11.

Data prezentării articolului – **27.04.2012**